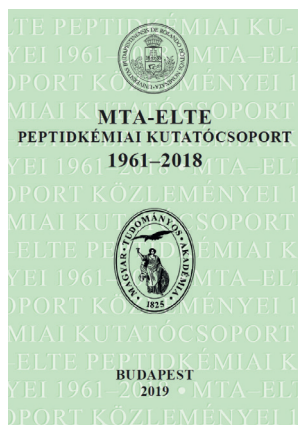




Egy hatvanéves kutatócsoport

MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport, 1961–2018. Budapest, Richter Nyrt. Nyomda, 2019.



A kiadvány Magyar Anna szerkesztésében a Peptidkémiai Kutatócsoport 60 éves teljes szakmai tevékenységét: publikációit, konferencia-megjelenéseit, könyveit, könyvrészleteit, tudományos ismeretterjesztő munkáit, ezek irodalmi adatait tartalmazza. Emellett fontos adatokat tartalmaz a kutatócsoport létrejöttével kapcsolatos körülményekről, a kutatócsoport személyi állományáról, a kutatócsoport tagjai által kapott elismerésekről. A kiadványt egy DVD egészíti ki a fenti információkat részben elektronikusan adathordozón rögzítve, több felsorolt közlemény teljes szövegével együtt és a kutatócsoport 50 éves évfordulóján, 2011-ben tartott ünnepi üléséhez kapcsolódó videófelvétellel és azzal kapcsolatos egyéb anyagokkal.

A kiadvány Hudecz Ferenc akadémikus bevezető soraival indul, aki áttekinti a tartalmát és megjelenési körülményeit.

Az MTA a tanszéki kutatócsoportok megalakításának gondolatát 1959-ben, Rusznyák István elnöksége alatt vetette fel, az egyetemeken és a főiskolákon folyó kutatások fő céltámogatásának szervezeti keretként való létrehozására. Az egyes tudományterületeken az ún. tanszéki kutatócsoportok kialakítását a szakterületi osztályokra bízta. Ennek eredményeként 1961-ben az MTA Elnöksége az ország egyetemlein 9 kutatócsoportot hozott létre, a kémiában ezek egyike volt a Polipeptid Kémiai Kutatócsoport (mai nevén MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport). Első vezetője Bruckner Győző akadémikus egyetemi tanár volt. Őt követte Kucsman Árpád, Medzihradzsky Kálmán, Hudecz Ferenc, ma pedig, 2017 óta, Mező Gábor tudományos tanácsadó vezeti. Mindig is nagy létszámú kutatócsoport volt, kiterjedt hazai és nemzetközi kapcsolatokkal, amit szemléltet a bevezetőben példaképpen említett néhány nemzetközi együttműködési projekt, illetve a kutatócsoport tagjai által elnyert hazai és nemzetközi díjak és elismerések hosszú sora.

A kutatócsoport az utánpótlás-nevelésből is kivette a részét, diákkörösök, szakdolgozók, doktoranduszok egész hada sajátította el a kutatómunka alapjait a csoportban; ezt jól mutatja a kiadványban felsorolt értekezéseik listája. A munka eredményességét mutatja a kutatócsoportban készült 5 MTA doktora-, 10 kandidátusi és 56 egyetemi doktori/PhD-értekezés is.

A csoport szerteágazó kutatási tevékenységéről némi képet nyerhetünk a DVD-n lévő jubileumi ülés előadóinak ppt-prezentációiból. Ígérgetünk van arra, hogy fennállásának 60. évi jubileuma alkalmából a csoport áttekintő szakmai beszámolóval jelentkezik lapunkban.

A kiadvány a kutatócsoport eredményeinek pontos, adatszerű információjával szolgál a tudományterület iránt érdeklődőknek. Pótolhatatlan összeállítás.

A kiadvány terjesztésre nem kerül. Hozzáférhető a kutatócsoport honlapján, az MTA Könyvtárában, a Szabó Ervin Könyvtárban és a nagyobb hazai egyetemek könyvtáraiban.

Kiss Tamás

A víztechnológia új lehetőségei

A membránok szerepe a korszerű víztechnológiákban (szerk. Bélafiné Bakó K.), Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém, 2020.

Lapunk 2017. szeptemberi számában a *Biohidrogén*, a 2018. januárban pedig a *Mikrobiális üzemanyagcellák* című könyvről jelent meg ismertetés. Mindkettőt Bélafiné dr. Bakó Katalin, a veszprémi Pannon Egyetem Biomérnöki, Membrántechnológiai és Energetikai Kutatóintézet intézetvezető egyetemi tanára szerkesztette. Az ő szerkesztői munkáját dicséri a most megjelent, *A membránok szerepe a korszerű víztechnológiákban* című könyv is, melyben a széles kutatási spektrumú kutatóintézet diszciplínái közül ezúttal a membrántechnológia alkalmazása került előtérbe. A 12 fejezetből álló, kiemelkedő igényességgel szerkesztett mű megírásában a veszprémi kutatók mellett nemcsak a Szegedi Tudományegyetem munkatársai vettek részt, hanem neves hazai kutató-fejlesztő bázisok képviselői is közkinccsé tették ismereteiket.

A víztechnológia jelentőségét manapság nehéz lenne túlhangsúlyozni. Elegendő megemlíteni azt, hogy becslések szerint a „víz-business” manapság az olajénak már körülbelül a felét teszi ki. S ahhoz, hogy a víz a használat után újra rendelkezésre álljon, fontos szerepük van a membránszeparációs eljárásoknak, melyek ismert kedvező tulajdonságaik miatt (kis vegyszerigény és energiafelhasználás, moduláris kivitel, alacsony szervíz költség stb.) versenyképes alternatívát képviselnek e területen is.

A könyv első fejezetei ismertetik a különböző eljárások (ozmotikus és membránszűrés, direkt ozmózis, elektrodialízis) elméleti alapjait, kombinálási lehetőségeiket, és egy-egy példán szemléltetik az alkalmazásukat. A könyv második fele széles érdeklődési kört érintő, gyakorlati feladatok tudományos igényű feldolgozása. Ilyen például a radioaktív hulladékok víztelenítése, az iszapkezelési és hasznosítási módszerek vagy a vibrációs membránszeparációs eljárás alkalmazása a szennyvíztisztításban. Komoly érdeklődésre tarthatnak számot a kombinált eljárások: az oxidációs eljárásokkal kombinált membránszűrés, valamint mikroszennyezők (pl. gyógyszermaradványok, peszticidek) eltávolítása az adszorpció és a membrántechnika kombinációjával.

A könyvet jó szívvel ajánlom a témával foglalkozó egyetemi hallgatók mellett a kutatás-fejlesztésben érdekelt szakembereknek, akik egy adott feladat megoldására alternatívát keresnek. Távolabbi szakterületek képviselői is haszonnal forgathatják, mert a nyelvezete közérthető, és a probléma felvetésétől a lehetséges megoldások áttekintésén keresztül a megoldásig vezető út megtalálása más feladatoknál is például szolgálhat.

Gubicza László

